

Budgetmæssige udfordringer på rammen for specialundervisning på baggrund af tilflytning til Vallensbæk af børn og unge med funktionsnedsættelser m.m.

Notatet er udarbejdet, da de seneste prognoser viser betydelige udfordringer med at overholde budgettet for det specialpædagogiske område i 2020, når det gælder børn og unge i den skolesøgende alder.

Helt overordnet består udfordringen i, at Vallensbæk har haft en betydelig nettotilgang af tilflyttere af børn og unge med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser samt børn og unge med massive følelsesmæssige vanskeligheder. Den aktuelle opgørelse viser 27 tilflyttere inden for de sidste 3 – 3,5 år, mens 6 børn og unge er fraflyttet Vallensbæk Kommune i samme periode. Dvs. en nettotilflytning på 21 børn og unge med funktionsnedsættelser i den skolesøgende alder. I forhold til tilflytterne giver 22 af børnene/de unge væsentlige merudgifter for Vallensbæk Kommune på det specialpædagogiske område for skolebørn i 2020 – herunder i kraft af udgifter til specialklasser, specialskoler, dagbehandling, særlige fritidstilbud og STU.

Omfanget af den økonomiske udfordring

Den aktuelle beregning viser, at merudgifterne i 2019 på specialpædagogiske område (specialundervisning i skole samt særlige SFO-ordninger) udgjorde i 2019 4,65 millioner alene på baggrund af nettotilflytningen. I 2020 forventes det, at merudgifterne til området på baggrund af nettotilflytningen bliver kr. 7,77 millioner, mens merudgifterne i 2021 forventes at blive 7,97 millioner (i 2020-tal).

Det bemærkes, at der i ovenstående beregning ikke er indregnet ekstra udgifter til kørsel til specialtilbuddene. Endvidere er en del af børnene og deres familier berettiget til ydelser under serviceloven – herunder evt. udgifter til aflastning, kontaktpersoner, familiebehandling, merudgifter, tabt arbejdsfortjeneste, fys-/ergoterapi, hjælpemidler etc. Den samlede nettoudgift for de tilflyttede familier er således endnu højere end udgifterne til det specialpædagogiske område alene.

Der ses dog ikke tendens til stigende udgifter på disse områder, hvilket formentlig skyldes afgang af udgifter for andre børn – herunder især unge, som er blevet voksne. Det bemærkes dog, at udgifterne til Tabt Arbejdsfortjeneste de senere år (2017 – 2019) har været stigende, hvilket der har været - og stadig er - særligt fokus på. Det er dog vurderingen, at tilflytningen i mindre grad har bidraget til denne stigning, men at det højere grad skyldes fødslen af forholdsvis mange børn i Vallensbæk med funktionsnedsættelser og alvorlige sygdomme. Nogle af disse børn starter i øvrigt i specialundervisningstilbud i 2020 og 2021, hvilket presser udgifterne på området yderligere.

Om tilflytterne

Den aktuelle opgørelse over tilflyttede børn og unge viser, at 20 af de tilflyttede børn og unge allerede var visiteret til specialundervisning, da de tilflyttede Vallensbæk. Desuden var 3 børn var i særlige

dagtilbud på tilflytningstidspunktet og var forventet at skulle starte i skole i et specialundervisnings-tilbud efter tilflytning til Vallensbæk, 2 børn og unge var visiteret til specialundervisning, men var ikke startet op, mens 2 børn/unge er tilflyttet fra Sverige, hvor der var bekymringer for elevernes udvikling. Det bemærkes i øvrigt, at samtlige tilflyttere kommer fra Københavnsområdet – på nær de 2 tilflyttere fra Sverige og én elev fra Slagelse¹.

Arbejdsgang ved tilflytning

Når en familie tilflytter fra en anden kommune, må forældrene så udgangspunkt forvente, at den nye kommune henviser til et relevant skole- og fritidstilbud i egen kommune. Praksis er da også, at der foretages en visitation på baggrund af fremsendte akter, når familierne tilflytter Vallensbæk Kommune.

Der bliver i den forbindelse taget stilling til: (1) er eleven i målgruppen for specialundervisning og (2) hvis ja, hvad kan Vallensbæk tilbyde af tilbud. Generelt er vurderingerne fra tidligere kommune omkring målgruppen for specialundervisning vanskelige at underkende – dels fordi det som regel er korrekt, at eleven har et specialundervisningsbehov, og dels fordi at der skal være vidtgående dokumentation for, at et barn/en ung ikke længere er i målgruppen. Derfor er der i hver enkelt sag taget stilling til, hvorvidt Vallensbæk kan tilbyde et andet relevant skoletilbud. I enkelte tilfælde er eleven blevet henvist til gruppeordninger på Vallensbæk Skole. En enkelt er også udsluset til almindelig klasse.

Som det fremgår af den aktuelle oversigt over fraflytningskommuner, kommer børnene/de unge ofte fra nabokommuner. Da Vallensbæk Kommune i vid udstrækning er køberkommune, når det handler om specialundervisningstilbud, har det i mange tilfælde ikke været muligt at henvise til et egnet skoletilbud andre steder, end det skoletilbud, som de allerede havde. F.eks. kommer flere svært retarderede børn fra Skovmoseskolen i Rødovre, hvilket er det nærmeste skoletilbud for denne type af elever. Derfor er der ikke henvist til et andet skoletilbud.

Endvidere kan forældrene bruge retten til frit skolevalg, hvis de ønsker, at deres barn skal forblive i det skoletilbud, hvor de kom fra – med mindre vi kan dokumentere, at tidligere kommune har overkompenseret for barnets behov, hvilket sjældent er tilfældet. For de børn, som tidligere har boet i kommuner længere væk, har forældrene stadig frit skolevalg, men de skal dække kommunens merudgifter til transport, hvis de vælger denne løsning. Det er i mange tilfælde urealistisk, da transportudgifterne kan være ret høje. Denne løsning er en realistisk mulighed for de forældre, som vælger at køre deres børn selv. Når forældrene ikke vælger at beholde deres barn i det skoletilbud, hvor de kom fra, henviser vi eleverne til undervisning i et lokalt (Vallensbæk og nabokommuner) specialundervisningstilbud.

Styringsmuligheder

Overordnet er mulighederne for at reducere udgifterne begrænsede i forbindelse med en nettotilflytning i det omfang, som er konstateret over de seneste år. Styringsmulighederne er i høj grad baseret på tæt dialog med både forældre og skole i forhold til fortsatte behov. Bl.a. har flere af eleverne ekstra støtte udover den almindelige normering. Denne ekstra støtte – og dermed ekstra udgift – følges meget tæt for at sikre, at skolen oplyser om et evt. reduceret behov, og at forældrene er indstillet på, at den ekstra støtte ophører eller støttens form justeres.

¹ Fordelingen er: Albertslund (2), Brøndby (5), Fredensborg (1), Frederiksberg (2), Gladsaxe (1), Glostrup (5), Greve (1), Ishøj (1), Hvidovre (1), Høje Tåstrup (1), København (2), Rødovre (2), Slagelse (1), Sverige (2)

Der er endvidere muligheder for løbende at tage stilling til, hvorvidt normalt begavede elevers funktionsniveau har forbedret sig, således at en udslusning til almindelig klasse kan lade sig gøre – evt. med ekstra støtte i folkeskolen. Denne mulighed gælder også for elever, som ikke er tilflyttere. Det er typisk børn, som visiteret til dagbehandling (f.eks. Karlslunde Dagskole), Skolen på Ishøjgård eller tilsvarende tilbud. Denne løsning kræver et tæt samarbejde mellem forældrene, skolerne i Vallensbæk og fagpersoner fra Center for Børn og Forebyggelse.

Det vurderes ikke at være realistisk, at merudgifterne på det specialpædagogiske område kan reduceres ved at finde kompenserende besparelse alene på det specialpædagogiske område. Som anmodet om, udarbejder Center for Børn og Forebyggelse forslag til kompenserende besparelser for hele det specialiserede børne-/ungeområdet og specialundervisningen i forbindelse med budgetopfølgningen 30. marts 2020.

Besparelser på det specialpædagogiske område kræver imidlertid et meget tæt samarbejde med skolelærerne i Vallensbæk Kommune, da mange af besparelserne vil forudsætte hjemtagelse af elever til skolerne i Vallensbæk. Hvis eleverne skal få en kvalificeret skolegang i de rammer, som skolerne i Vallensbæk kan stille til rådighed, kræver det, at der udarbejdes solide og realistiske planer for hver enkelt elev. Det betyder endvidere, at skolerne i Vallensbæk skal finde lokale løsninger de elever, som aktuelt vurderes at være vanskelige at rumme. Dette er nødvendigt for at undgå behovet for at visitere til flere elever til eksterne skoletilbud. Dette kræver et meget tæt samarbejde mellem skolerne i Vallensbæk, Center for Børn og Forebyggelse og ledelsen centralt i Vallensbæk Kommune.